

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину Українську Помісну
Православну Церкву!

часопис
Волинської єпархії
Київського Патріархату

№ 9 (22) вересень 2006

ПЕРША ЛАСТІВКА

Виданням Акафіста Пресвятой Богородиці розпочав діяльність видавничий відділ єпархії «Ключі»

Нестача книг українською мовою стала притчею во язицях, а розмови на цю тему вже набили оскому. І якщо художня література ще сяка-така є, видання підручників фінансує держава, то православної книжки треба пошукати. Московський Патріархат видає багато, але по-українськи – мізерний відсоток, в ВАПЦ є одне малесеньке видавництво, бо й Церква невелика, але ж Київський Патріархат!.. Видавничий відділ Патріархії, хоч його книги й добротні, – але всього цього мало. Доходить до того, що суто православної україномовної літератури вже друкують греко-католицькі видавництва. Сором та й годі.

Тож, аби втамувати хоч перший голод на україномовну православну книжку, за благословенням владики Михаїла розпочав роботу видавничий відділ єпархії «Ключі».

12 квітня 2006 року єпископ Луцький і Волинський Михаїл підписав Указ про створення видавничого відділу «Ключі». Головними критеріями його діяльності, крім богословської чистоти, визначено всебічний професіоналізм і націленість на читачів по всій Україні, не тільки Волині. Його функціонування передбачає створення видавничих проектів, друкарську підготовку видань (набір текстів з авторських рукописів, редагування богословське, літературне, художнє, технічне; опрацювання художніх оригіналів, макетування та верстка видань, коректура тощо), виготовлення накладів у друкарнях-підприємствах та розповсюдження видань.

Основа відділу – видавнича рада. До неї входять завідувачка – Юлія Спіріна, богословський редактор – протоієрей Віталій Собко, літературний редактор – Віктор Гребенюк, технічний редактор – Олександр Павлович і художня редакторка – Ірина Харитонова.

Маючи на меті дотримання найвищих стандартів видавничої справи, оптимальне поєднання змісту і форми видань, триває пошук їхніх стилів і концепцій. Вироблено також стратегію розповсюдження літератури з використанням і класичних, і найсучасніших технологій.

До подальшої співпраці видавництво запрошує літераторів, які пишуть на духовну тематику, знавців мов, розповсюджувачів друкованого слова, усіх, кому болить занедбанна духовна нива, і не тільки з Київського Патріархату.

Першою ластівкою стало видання славнозвісного Акафіста до Пресвятої Богородиці, що дав початок цілому жанрові церковної літератури, улюбленого в православних народів.

Особливістю ж цього видання є вступ, де стисло викладено історію жанру і його риси, примітки, що розкривають трудні для розуміння місця, та нотний додаток. Наголоси слів і підкреслення окремих складів роблять зручним текст акафіста для загального співу або читання.

Придбати новинку можна і в храмах, і в книгарнях.

Сім'ю візантійських відправ акафісти (від грецького гімнос акафістос – урочиста пісня, під час виконання якої

не можна сидіти, церковнослов'янською – несідален) поповнили доволі пізно.

626 року, за імператора Іраклія, на Царгород напали сарацини. Місто вже от-от мало бути звоєнованим, але Патріарх Сергій, узявши з Влахернського храму реліквію, обійшов із нею по захисних мурах, благючи Діву Марію про заступництво. Коли владику опустив ризи Богоматері в море, зчинилася буря, що потопила кораблі загарбників. На відзнаку цього чуда було написано (ким – історики сперечаються) особливу службу – акафіст Пресвятой Богородиці, що правилась тільки у Влахернському храмі.

Минуло ще понад п'ятсот років, доки було створено другий несідален – Ісусові Найсолідшому, а потім з'явилися несідалені до Трійці, до Спасу, до різних святих, а найбільше – до Богородиці. «Появилася в акафістах і новина – акафісти чудотворним іконам. Їх є дуже багато, але мало з них написані справді поетично і богословськи чисто», – зазначав митрополит Іларіон (Огієнко). Хоча в акафістній творчості є й перлини духовної поезії: «Слава Богу за все» («Подяка Пресвятой Трійці») та інші.

Але для всіх несідален, окрім хіба що зовсім «новаторських», зразком є той перший, написаний у VII ст., і всі акафісти пишуться на його взірці – як щодо змісту, так і щодо форми.

Так, у будь-якому несідалені мусить бути 13 кондаків (гр. кондакіон – хатинка) – частин зі стислим описом найбільш яскравих подій прославленого небожителя чи його реліквії – та 12 ікосів (гр. ікос – дім), що розкривають і завершують теми кондаків та містять славослів'я. Причому кожна з цих частин повинна починатися на визначене слово (чи, принаймні, його синонім): кондак 1 – на «непереможний» чи «взбранний», ікос 1 – на «ангел», кондак 2 – на «бачити», ікос 2 – на «розум» або «знання» і т. д. Усі ікоси й кондак 1 мають закінчуватись однаково, а решта кондаків – на «алілуя!» Кондак 13 повторюється тричі, а після нього знову звучить ікос 1 і кондак 1.

Прикметою акафістів є й так звані херетизми: словом «радуйся» (гр. хере) починається велика кількість рядків. Але треба мати на увазі, що насправді це не дієслово, а вигук: по-грецьки ним вітаються при зустрічі (і прощаються), як українці вигуком «Доброго здоров'я!»

Акафіст
Пресвятой Богородиці

Ці риси першого акафіста, повторимо, більш-менш точно відтворюються в усіх наступних. Але, на жаль, є такі сторони цього зразка, що пропали для нас одразу, ще з першим церковнослов'янським перекладом. Насамперед маємо зазначити, що несідален до Пресвятої Богородиці в оригіналі написано переважно віршами – так званим грецьким ямбом із постійною багатомірною римою. Тим часом його переклади – це лише ритмізована проза.

Крім того, перший несідален складено за принципом акростиха: кожна його строфа, крім кондака 1 та кількох вставок і повторів, починається черговою буквою грецької абетки. Але в слов'янських акафістах цей нюанс не відтворюється (вже хоч би тому, що в грецькому алфавіті лише 24 букви, а, скажімо, в українському – аж 33).

Та навіть попри ці недосконалості перекладу маємо поему неперевершеного релігійного почуття, глибини й піднесеності – єднання з Небом.

Віктор ГРЕБЕНЮК, Юлія СПІРИНА

З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

10 вересня – Собор преподобних отців Києво-Печерських, у Дальніх печерах спочилих

Переважає більшість святих Русь-України – це насельники Успенської Києво-Печерської лаври. Нині молитовно згадуємо тих із них, котрі поховані у Дальніх печерах. Знаємо імена 45-ти цих угодників Божих, і про кожного зокрема годі сказати хоч кілька слів у цій замітці. Але в «Києво-Печерському патерику» (переклад М. Кашуби і Н. Пікулик) є слова, що стосуються їх усіх:

«Насправді було великим дивом, браття, бачити, як Господь зібрав таких ченців у домі Своєї Матері. Вони сяяли у Руській землі, немов найяскравіші світила: були серед них послики, одні чували, деякі стояли на колінах, а інші постили щодня або через два дні; були такі, що їли хліб із водою, хтось – варені овочі, а дехто – сирі. І всі перебували в любові: молодші підкорялися старшим, не насмілюючись при них говорити, але завжди з великою покорістю і послухом, а старші мали також любов до менших, караючи їх і втішаючи, наче своїх улюблених дітей. А коли якийсь брат учиняв той чи інший гріх, то його втішали і покуту його одного розділяли охоче троє чи четверо з великої любові. Такою була божественна любов у цьому святому братерстві, стриманість і смирення».

18 вересня – кончина благовірного князя Гліба, у хрещенні Давида (1015 рік)

Історію смерті перших мучеників християнської Русі знаємо з дитинства. І як несподівано помер князь Володимир Великий, і як його пасинок

Святополк, захопивши престол, заходився вбивати своїх названих братів, за що й нарекли його Окаянним (тобто другим Каїном). Святослава вбив, коли той утік до Угорщини за підмогою, а Бориса і Гліба – коли вони, не бажаючи розпочинати громадянської війни перед лицем загрози з Дикого Поля, смиренно чекали вбивць; і як згодом знайшли нетлінними їхні тіла на місці мучеництва.

Хоча від хрещення нашої Вітчизни тоді минуло зовсім небагато часу (Святополк був ще сином від язичницького шлюбу Володимира), героїчний вчинок Бориса і Гліба так припав до душі русичам, що їхні імена ще до монгольського іґа стали символами самопожертви в ім'я миру, а братів було канонізовано як святих.

Але тепер знаходяться лихо-історики, які стараються навести тінь на ці світлі образи. Кажуть, начебто насправді вони загинули в міжусобній боротьбі за престол, і вбив їх не Святополк, а Ярослав, тож, мовляв це Ярослава треба називати Окаянним, а не Мудрим. Посіяти сумніви намагаються у пресі, в телепередачах, посилаючись на нібито нові факти. Але той, хто з тими «фактами» ознайомився (це фрагменти ісландської саги «Таттр про Еймунда» і літопису німецького єпископа Титмара Мерзебурзького), переконується, що вони нічого не додають і нічого не віднімають від канонічного життя, окрім хіба що третьюрядних, та й то непевних, подробиць.

Підготував Віктор ГРЕБЕНЮК

НОВИНИ

Архієрейські служіння

Єпископ Михаїл і ректор Волинського інституту економіки та менеджменту Михайло Сташенко підписали угоду про співпрацю. Урочистість відбулася в інституті в присутності священнослужителів кафедрального собору та представників викладацького складу й студентства.

Звертаючись до присутніх із вітальним словом, владика зазначив, що сьогодні ставити перед молоддю складні виклики, на які важко відповісти без знання Закону Божого та духовного вдосконалення. Тому Церква зробить усе необхідне, аби допомогти юнацтву утвердитися в християнському світогляді.

Михайло Сташенко висловив упевненість, що «в результаті співпраці з Церквою інститут випускатиме не тільки високоосвічених, високопрофесійних молодих людей, а й високодуховних громадян України».

Після офіційної частини преосвященний відправив молебен на закінчення помочі Святого Духа перед початком доброї справи та окропив присутніх освяченою водою.

Підписання угоди стало можливим завдяки діяльності капеланської служби єпархії, яка організовує духовну опіку Церкви над різними організаціями.

Преосвященний здійснив архіпастирський візит до Маневич, під час якого освятив і заклав капсулу в фундамент майбутнього храму Святої Трійці. Після молитви він поспілкувався з парафіянами про проблеми будівництва церкви. Владика закликав вірян згуртуватися й активізувати працю, адже районний центр потребує послідовнішого розвитку служіння Київського Патріархату.

У селі Тростянець Ківерцівського деканату вшанували чудотворну ікону Пресвятої Богородиці «Одигітрія», яка перебуває в древньому храмі Святої Трійці XVII ст. Божественну Літургію

та молебень перед образом з нагоди відпустового свята очолив єпископ Луцький і Волинський Михаїл. З ним співслужили декан протоієрей Олег Ткачусь, настоятель протоієрей Володимир Петрів і місцеве духовенство. Разом із численними вірянами молилися також заступник голови облради Володимир Банада та представники сільської влади.

Під час Богослужіння владика виголосив проповідь, у якій закликав цінувати дари Пресвятої Богородиці, явлені через чудотворну ікону, та бути вірними й достойними дітьми Матері Божої.

РОЗДУМИ

ПОКЛИКАННЯ ДО БЕЗСМЕРТЯ

(Закінчення. Початок у попередньому номері)

— На нашій парафії люди самі переконаються в тому, що довго плакати за дітьми і шкодувати за тим, що Господь ту людину покликав в інший світ, не треба. Ми повинні згоджуватися з волею Божою, бо в молитві «Отче наш» читаємо: «Нехай буде воля твоя...» І тут повинні покласти все на волю Божу. Бо, як каже Сам Господь через пророка, «Мої думки — не ваші думки, Мої дороги — не ваші дороги». І коли Господь покликав чи то юнака, чи то дитину із цього світу, значить, він покликав для того, щоб не просто знищити тіло, але спасти і тіло, і душу, щоб вони були чисті, бо знаємо, що сам Господь говорить зі Святого Письма: гроби померлих повідкриваються і вийдуть ті, хто чинили добро, — на воскресіння, а ті, що чинили зло, вийдуть на осудження душі і тіла.

У житті однієї людини тут на парафії стався такий випадок. Вона, вже будучи свідком близької кончини дитини, сказала собі: «Я хочу, щоб дитина ще жила». І дитина дійсно ожила. І тепер живе в цьому світі, але життя в неї не склалося.

Є у Львівській області село Нове Місто. Священик пішов сповідати юнака, який вже був на постелі смертній. І говорить після сповіді священик до матері: «Ну що ж, матір, згодиться тепер з волею Божою, так має бути, і ви повинні бути терпеливі». І мати на ті слова священика відповіла: «Нехай не буде воля Божа, а хай буде воля моя». І від тих слів син став здоровим. І священик далі

оповідає, що коли син ожив, став здоровим, прийшла мати до священика й говорить: «Отче, зробить щось, помоліться, тому що син мій потрапив до тюрми». Тоді священик зауважив тій жінці: «Я нічого не можу зробити, тому що ви сказали, коли ваш син був хворий: „Хай буде воля не Божа, а моя“. Тепер діється ваша воля, щоб син ваш сидів у тюрмі. А Господь хотів спасти вашу дитину від тюрми».

Смерть — найбільше горе на земному шляху. Найближча людина — то завжди опора, і коли її втрачаємо, здається немилим усе інше. За втраченими людьми проливається найбільше сліз, хоча нерідко вони є шкідливими для душі, яка відходить в інший світ.

— Плач за померлими є корисним для душі і для тіла, — продовжує священик, — і коли заборонити їй плакати, коли вона глушиться все це в собі, тоді важко буде людині пережити тілесні страшні муки. Тоді це може відбитися на психіці. У період свого священничого служіння траплялося так, що скаржилися люди на болі в голові, на серцеві болі, тому що людина не плакала. Плакати потрібно, але з молитвою. Не увесь час, тому що Святе Письмо вчить, що за померлими людьми плакати потрібно тільки один день... Лише вчити людину треба, щоб вона плакала і роздумувала не тільки над душею тією, яка відійшла у вічність, але і плакати треба в той момент і над станом своєї душі. Плач не корисний, коли людина через міру плаче, плаче рік і два і т. п. Але коли людина

плаче, хай і два роки, але молить Господа, щоб Господь дав можливість плакати за стан своєї душі та свої гріхи, тоді людська душа очищається тими сльозами.

Окрім яскравого прикладу свідчень Федори Царгородської, в духовній літературі є багато свідчень з потойбічного світу людей, які розкривають деякі його деталі. Але варто пам'ятати, що в образі цих людей може з'являтися і диявол.

— Родичі, які померли, буває так, приходять, тобто душа людини приходять на землю, — розповідає отець Богдан Гринів. — Ми можемо приймати то як якісь явлення надприродні, але вони є, тому що перш за все Православна Церква визнає, що душа людини безсмертна. І тепер люди не сповідаються перед тим, як відходять з цього земного життя, чи в житті буває так, що в людини були якісь гріхи тяжкі чи якісь болі великі. Але з'являються вони не до будь-кого, а в більшості до тих людей, які

ходять в церкву, які моляться і які можуть зробити якусь милостину. Тим більше, що ми знаємо, що душа після смерті, за вченням Православної Церкви, протягом 40 днів проходить різні митарства. І вона бачить всі ті гріхи. Це все їй перед очима. І тому буває так, що той, хто любить людину, яка відійшла у вічність, переживає. І такі переживання призводять до того, що перед живим постає померлий, і хочеться віддати належну шану й певну молитву за ту душу, яка відійшла у вічність. Буває так, на досвіді мого священничого життя, що люди приходили й просили помолитися за померлих, і тим душам ставало одразу легше.

Так само багато прикладів, коли раніше померлі повертають назад, у наш світ тих, кому зарано його покидати.

— Душа людська, — зауважує священик, — яка виходить із тіла, зустрічається з ангелами. Якщо не час їй відійти з того земного життя, вона повертається у своє тіло. В одного священика загинула дружина, і йому сниться сон, що дружина помирає, а він теж просить, щоб його забрали. А йому сказали: «Тобі ще зарано, повертайся додому».

Отож, Церква вчить: смерті боятися не варто. До неї треба готуватися. І тоді справжня віруюча людина буде більш філософськи ставитись до цього явища. Адже пережити смерть земну і пройти кризу неї доведеться кожному.

Андрій ГНАТЮК
Фото Наталії САЦИК

ДУХОВНА ШКОЛА

ХРИСТІЯНСЬКА ЕТИКА: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

(Закінчення. Початок у попередньому номері)

Спасіння од вічної смерті перетворюється в «самореалізацію», віра — в почуття безпеки, гріх — у справу індивідуальної психологічної установки, а етика зводиться виключно до етикету, тобто до виконання певних правил корисної гри.

Сьогодні ми бачимо спотворення християнського віровчення й утворення синтезу з одного боку — ліберальних, секулярних з традиційними, чи то пак ортодоксальними, віками незмінними, святими для християн (Продовження на 4 стор.)

Архієрейська Літургія стала кульмінацією єкуменічної пішої прощі з Луцька до Тростянця. Паломництво, в якому взя-

ли участь християни різних церков, розпочалося напередодні панахидою на території колишньої луцької в'язниці поблизу чоловічого монастиря Різдва Христового Київського Патріархату. Далі прочани молилися в римсько-католицькому соборі Апостолів Петра й Павла, Свято-Троїцькому кафедральному соборі, церкві Святого Василя Великого УГКЦ, Свято-Миколаївському й Свято-Йоаннохрестительському (с. Прилуцьке Ківерцівського деканату) храмах Київського Патріархату та біля інших святинь. У тростянецькій церкві паломники взяли участь у відправі Вечірніх, нічних чуваннях, прийняли таїнство Покаяння, готуючись до Служби Божої.

У храмі Успіння Пресвятої Богородиці, що у Володимирському жіночому монастирі Різдва Христового, урочисто відсвяткували престольне свято. Божественну Літургію з цієї нагоди очолював єпископ Михаїл. З ним молилися місцеві священнослужителі, настоятелька обители монахиня Марія (Ігнатенко), черниці, представники влади, серед яких голова райдержадміністрації Юрій Михалець, та віряни.

Під час Богослужіння владика виголосив проповідь про Пречисту Діву Марію, її Успіння та благодатні дії через поширені на Волині чудотворні ікони. Він зазначив, що жіночі монастирі перебувають під особливою опікою Божої Матері, тому їхні храми — це найсприятливіші місця для ревної молитви.

Свято завершилося хресною ходою навколо монастирської будівлі.

1 вересня священнослужителі Київського Патріархату взяли участь в урочистостях з нагоди Дня знань і початку навчального року. Різні навчальні заклади і в Луцьку, і в районах Волині розпочали навчання з молитви й благословення.

Цього дня єпископ Луцький і Волинський Михаїл побував у Волинському державному університеті імені Лесі Українки та Волинському інституті імені Вячеслава Липинського МАУП. Разом із духовенством кафедрального собору Святої Трійці він відправив молебні й, вітаючи викладачів і студентів з початком навчання, закликав наполегливо працювати над собою, аби в майбутньому зростити достойний плід знань.

З нагоди початку навчання у Волинській духовній семінарії відправили Божественну Літургію в кафедральному соборі Святої Трійці, яку очолював ректор протоієрей Іван Нідзельський.

Під час молебня до викладачів, вихованців, а передусім — до першокурсників звернувся єпископ Луцький і Волинський Михаїл. Він зазначив, що священничий (Продовження на 4 стор.)

ВІДПОВІДЬ БОГОСЛОВА

СИМВОЛ ЧИ ІНДУЛЬГЕНЦІЯ?

Свічка – давня помічниця у молитві, а не ознака забобонності чи ворожби

Запитання

Яке значення свічки для християн і чи потрібна вона взагалі? Чому її використовують під час Богослужіння?

Відповідає

ієромонах Марк (Левків)

У перші віки Християнства за Богослужінням завжди використовували свічки (лампадки), бо молились у катакомбах, підземеллях, де неможливо обійтися без світла. Але це практичне значення не було основним. «Ніколи не здійснюється у нас Богослужіння без світильників, – говорить учитель Церкви Тертуліан, – але використовуємо їх не тільки для того, щоб прогнати морок ночі, – Літургія звершується в нас при денному світлі, – але для того, щоб зобразити через світ Христа – Світло несотворенне, без Якого ми й серед полудня блукали б у темряві».

Це розуміння християнська Церква винесла із попереднього, Старого Заповіту Бога з людьми. Господь Мойсееві дав наказ виготовити світильник для використання у Богослужінні в храмі. Після вечірньої жертви запалювали світильник на цілу ніч. Це служувало символом, що Бог є Провідником.

«Ти бо – мій світильник, Господи, мій Боже, що освітлюєш мою темряву», – читаємо в Другій книзі царств (Друга книга Самуїла).

У старозаповітні часи перед книгою Закону Мойсеевого горіла негасима лампада як знак того, що Закон Божий є світильником людині в її житті. А оскільки в новозаповітні часи Закон Божий міститься в Євангелії, то в Єрусалимській Церкві почали перед його виносом нести запалену свічку, а під час читання запалювати всі свічки, символізуючи, що євангельське світло просвітлює кожну людину.

Цей звичай перейняли й інші помісні Церкви. Пізніше почали запалювати свічки й лампади перед гробами мучеників та іконами святих на знак своєї пошани до святині. Святитель Софроній Єрусалимський каже: «Лампади і свічки є образом вічного Світла, і також означають світло, яким сяють праведники».

Символічність використання засвідчує і склад речовин, з яких зроблено свічки та лампади. Віск та олива вже в стародавні часи приносили до храму як жертву Богові. Блаженний Симеон, архієпископ Солунський, говорить, що чистий віск означає чистоту і

неоскверненість людей, які його приносять. А м'якість і податливість воску символізує наше каяття і готовність до послуху Богові.

Горіння ж воскової свічки повинно нас спонукати прагнути через покаєння, очищення та смирення уподібнюватися своєму Отцеві Небесному, бо як віск перетворюється на полум'я, так людина повинна перетворитись у нове творіння, обожитись дією вогню Божественної любові та благодаті.

Палаюча свічка – це символ Христа, Божественного Світла, Церкви, благодаті, віри, духовної радості, благочестя. Це видимий знак, що виражає нашу гарячу любов до того, кому або за кого вона ставиться. І якщо немає цієї любові та благоволення, то свічки не мають ніякого значення, жертва наша – марна.

Часто ми думаємо, що як поставили свічку, то виконали свій обов'язок, стали чистими та праведними, – ніби свічка може вмити й умилостивити за нас Бога. А мали б більше часу присвятити спілкуванню

з Господом, свічка тоді служила б добрим засобом зосередження нашої уваги в молитві про одержання Його благодаті, допомогу

в зміні нашого життя, очищення від пристрастей. Творячи беззаконня, маємо намір свічками відкупитися від заслуженої покари. А мали б принести щире покаєння, сльози розчуження і намір виправитись, про що б і засвідчила поставлена нами свічка.

Ставимо свічку за здоров'я ближніх, а самі не молимося за них, ніби це має робити поставлена нами свічка, а буває й просимо для них зла.

Але вона – доповнення до нашої молитви, свідчення нашої щирості та любові до тих, за кого молимося. Без любові до Господа, без любові до ближнього, без виконання Господніх Заповідей – не потрібні наші свічки. Тим більше гріхом є використовувати ці символи Світла Божого та Його любові у справах, які не є Божими: ворожінні, чарах, замовляннях, тощо.

РОЗДУМИ

ДО ХРАМУ, АЛЕ ВІД ЦЕРКВИ?

Релігійне виховання дитини – шлях до Бога, а не навпаки

«Облиште дітей і не забороняйте їм приходити до Мене, бо таких є Царство Небесне» (Мф. 19:14).

У невеличкому сільському храмі служиться Божественна Літургія. Парафіяни зосереджено моляться, читається Євангеліє. Двері храму відчиняються і входить жінка з двома діточками. Одного, ще зовсім маленького, вона тримає на руках, другий, років чотирьох, постоявши хвилю починає ходити по храму, сам з собою розмовляючи. Менший син на руках мами починає крутитись, плакати. Зосередженість під час молитви в храмі зникає, вся увага вірян звернена на маму й дітей. Хтось робить їй зауваження, просячи вийти в притвор, поки священник каже проповідь. Жінці стає прикро, адже вона та діти ні в чому не винні. Чому її виганяють із церкви? Невидима напруга дедалі зростає...

Виноситься чаша. Мама підносить до Причастя немовля. Дитина відвертається, викручується й плаче. Жінка притискає ноги, прислужник тримає дитину за руки, а священник з третього чи четвертого разу, проявляючи неабияку спритність, причащає. На устах у матері з'являється щаслива посмішка, дитина далі продовжує кричати й битись на руках.

Ось дитина трохи старша. Неділя. Ранок. Мама будить рано-вранці Іванка: «Вставай, синочку, час на Службу Богу, а потім ще й недільна школа». Іванко, ледь розплющив очі, слізно просить: «Можна, я не піду? Цілий тиждень вставав уранці до школи...» Погляд мами стає суворішим і на цьому мові припиняється: вона тягне напівсонного сина до храму. На Літургії хлопча дрімає, спершись об стіну, на заняттях недільної школи одержує двійку. Повернувшись додому, мама забороняє синові гуляти, бо не вивчив домашнє завдання з недільної школи, а на завтра ще робити математику й англійську. «Коли цьому буде край?» – приречено думає Іванко.

Нарешті й край. Діти виростають, закінчують школу, інститут. Мама скаржиться подрузі: «Сина – як підмінили. Нічого не розумію. Був молодший – слухняний, молитви читав, до церкви ходив. А тепер курить, уночі приходиться додому, грубіянить, навіть богохульствує. Уявляєш, я йому намагаюся щось пояснити, а він мені: „Мамо, дістала ти мене зі своєю церквою. Не піду, я вже своє відходив“». На материнських очах сльози, що й не дивно.

Вам знайомі такі картини з життя?

Яка ж причина цього лиха? Чому воцерковлюючи своїх дітей, ми інколи досягаємо протилежного ефекту?

Спробуємо в цьому розібратись. У справі церковного виховання, як на мене, є дві основні помилки. По-перше, підміна внутрішнього релігійного розвитку зовнішнім й, по-

друге, перекладання духовного виховання з сім'ї виключно на Церкву.

Що це означає? Дуже багато з християн помиляються, ототожнюючи християнське життя з храмовим Богослужінням. Відвідування Богослужіння – не єдина ознака повноцінного релігійного життя. До того ж, у наш час, внаслідок багатьох історичних, духовно-моральних обставин, храмові Богослужіння, особливо в містах, якоюсь мірою втратили значення саме соборної молитви, а стало більш індивідуальним. Люди приходять до церкви заради самих себе, вони здебільшого не знають, хто стоїть і молиться поруч з ними, – втрачається відчуття єдиного Тіла Христового.

Отже, молитва в храмі – лише один з елементів релігійного життя. Найголовніше, ясна річ, має звершуватись у серці

людини. Поклоніння Богові в душі й істині, здобування благодаті Духа Святого – ось мета християнського життя. Усе ж зовнішнє є, по суті, засобом для досягнення цього. А значить, відвідування Богослужіння не повинно перетворюватись із засобу для спасіння в мету, не можна зводити релігійне життя лише до відвідування храму.

На жаль, багато батьків упевнені, що їхні діти зможуть пізнати Бога лише в церкві. Але це не зовсім так. Дитяче світосприйняття, а особливо сприйняття релігійне, значно відрізняється від дорослого. Господь у Євангелії від Матфея сказав: «Істинно кажу вам, якщо ви не навренетесь і не будете, як діти, – не ввійдете у Царство Небесне». Діти здатні сприймати Бога Живого безпосередньо, чого й нам треба в них повчитися. «Не будьте дітьми розумом: на зле будьте, як діти, а розумом будьте повнолітні», – говорить апостол Павло в Першому посланні до коринфян. Діти найкраще відчувають Бога в атмосфері миру й любові, чого, на жаль, бракує багатьом сучасним сім'ям. А це, власне, і є одна з причин відсутності в дітей сприйняття Христа як джерела миру, добра й любові. Якщо батьки не можуть або не хочуть перетворити свою сім'ю на малу Церкву, як говорить про це великий учитель Церкви святитель Йоан Золотоустий, то тоді діти не зможуть розвиватись духовно, навіть якщо це буде повністю перекладено на Церкву.

Причин, які заважають батькам перетворити сім'ю і самих себе на приклад для власних дітей, може бути багато. Духовне життя нами сприймається як зовнішнє,

формальне, у чомусь авторитарне, в чомусь книжне, по букві, схематично. У таких умовах у батьків виникає цілком природне бажання перекласти релігійне виховання своїх чад на Церкву. Але й це мало що змінює. Бо все церковне сприймається ледь не магично, знову ж таки багато в чому формально, і зводиться лише до відвідування в неділю храму й недільної школи. Протягом кількох років батькам може здаватися, що це приносить свої плоди, але приходять момент, коли мама не впізнає свого сина.

У церковному вихованні дітей необхідно враховувати психологічний аспект, особливості кожної дитини. Більшість із нас воцерковлялись самі в дорослому віці, через вже доросле, здобуте з життєвим досвідом усвідомлення віри. У більшості батьків немає досвіду церковного дитинства, воцерковлення. Тому помилковими є спроби батьків воцерковити дітей по-дорослому й ставити до них такі ж вимоги релігійного життя, як до дорослих. Дітям дуже важко зосередитись і стояти в храмі впродовж хоч би 20–30 хвилин. Їх стихією є рух, гра, безпосередність. Вони не вміють вдавати, лукавити. Багато дорослих не завжди до кінця розуміють, що відбувається під час Богослужіння, а діти – тим паче.

Те ж стосується й домашньої молитви. Необхідно навчати дітей, аби вони протягом кількох хвилин вранці і ввечері звертались до Бога, а не механічно бубонили слова, читаючи дитячий молитвослов і разом з тим длубаючись у носі та позіхаючи.

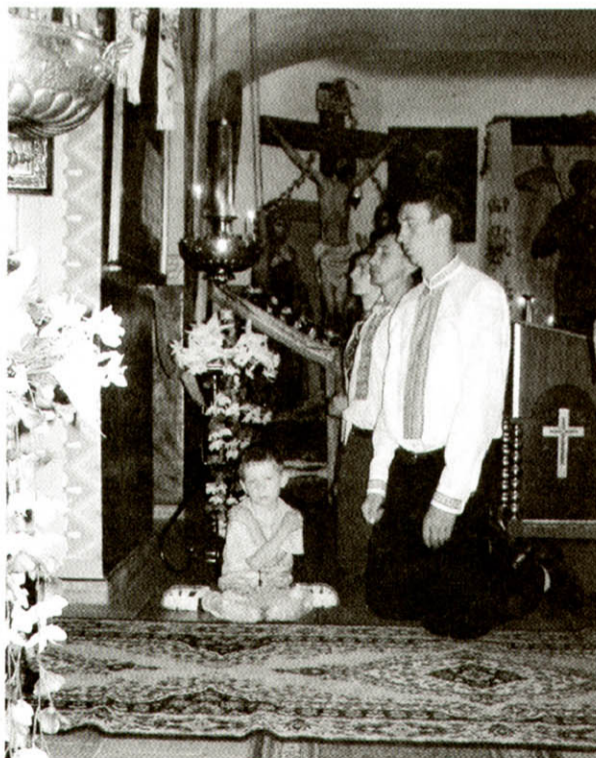
Отже, пам'ятаймо – діти є дітьми. Не варто робити з них маленьких монахів і монашок. Подбаймо, щоб відвідування ними храму стало святом, а не безкомпромісним примусом. Слідкуймо за тим, аби наші діти не втратили благоговійного ставлення до церкви і всього церковного. Дуже важливо, коли духовним виховання і життям переймається вся сім'я. Причастя не повинно перетворюватись на якусь загальну процедуру напередодні Пасхи чи навчального року. Дитина має бачити й відчувати, що батьки теж готуються до Сповіді й Причастя, і що для них це також дуже важливо.

Дуже важливо, щоб духовне виховання не замінило любов, а доповнювало її, щоб церковне життя не сприймалось формально, щоб дитина у храмі відчувала себе особистістю, яку батьки поважають і якій довіряють.

На закінчення – ще одна історія. До одного священника батьки привели сина років 13–14 з проханням поспілкуватись з ним, якимось врозумити. Під час розмови хлопець розговорився. Він зрозумів, що священник ставиться до нього неупереджено й не обов'язково має зайняти позицію батьків. Коли отець запитав: «Чому ж ти покинув ходити до храму?» – відповідь юнака була лаконічна й вражаюча: «Я хочу жити справжнім життям». Тобто виходить, що духовне життя в цій сім'ї було несправжнім. Форма була, а змісту – ні, там не було Христа...

Не забираймо в наших дітей повноту справжнього життя, в основі якого – Господь.

Протоієрей Віктор ПУШКО,
настоятель храму Різдва св. Йоана Хрестителя
в с. Лище Луцького районного деканату

НОВИНИ

(Закінчення. Початок на 2 стор.)

шлях – це шлях щоденного служіння Богові і людям. «Священнослужіння – не професія, а стиль життя, – підкреслив владика. – Господь обрав вас для великої і жертвовної праці в Церкві Божій. Тому плекайте в собі тверде бажання вчитися й духовно зростати, аби виправдати свою обраність».

Архієрей висловив задоволення вихованцями цього річного набору, відзначивши досить високий рівень знань нових семінаристів. А це, у свою чергу, дає підстави сподіватися на збільшення кількості високоосвічених душпастирів у майбутньому. Також преосвященний висловив переконання, що реформа духовної освіти обов'язково приведе до духовних шкіл Київського Патріархату до набуття державної акредитації.

Урочисті збори семінарського колективу розпочалися вітальним виступом отця ректора, в якому він, зокрема, зазначив: «Незважаючи на те, що не закінчено ремонт у семінарському гуртожитку й триває будівництво нового корпусу, ми сповнені бажання навчати й навчатися». Отець Іван також підтвердив, що цього року навчальний процес проходитиме відповідно до запланованої Київським Патріархатом реформи богословської освіти. Відтепер випускники семінарії після чотирирічного навчання й захисту дипломної роботи одержуватимуть ступінь бакалавра Богослів'я. Це, на думку ректора, сприятиме тому, що зі стін духовних навчальних закладів виходитимуть пастирі, здатні працювати в умовах багатоконфесійного сьогодення.

Після промови отця ректора єпископ Михаїл вручив вихованцям студентські квитки.

Цьогоріч у семінарії – 31 вихованець-першокурсник, більшість – волинці. Як повідомив прес-службі єпархії семінарський секретар протоієрей Ігор Скиба, всього на сьогодні в семінарії навчається 130 вихованців під опікою 24-х

викладачів. Запроваджено кілька нових дисциплін, таких як містичне богослів'я, історія філософії, історія релігій.

У Луцькому районному деканаті

У селі Лаврів відбулися урочистості з нагоди відкриття пам'ятних плит, присвячених подіям 1943–1945 років, які відбулися на цих теренах. Лаврівці вшанували своїх славних односельчан – воїнів УПА, загиблих у боях з каральними підрозділами фашистів, а пізніше – енкаведистів.

Освятити плити й відправив панахиду настоятель місцевого храму Покрови Божої Матері священник Роман Микитюк. До молитви долучилися заступник голови облдержадміністрації Василь Дмитрук, заступник голови облради Володимир Банада, голова райдержадміністрації Володимир Демчук, представники громадськості, родичі загиблих героїв, парафіяни. Звертаючись до присутніх із проповіддю, отець Роман закликав молитися за всіх, хто віддав своє життя за Батьківщину, й наслідувати їхню любов і мужність.

Кілька днів по тому в с. Гірка Полонка відкрили спільний пам'ятник 45-м воїнам УПА та 44-м радянським солдатам, які полягли в роки Другої світової війни. На монументі викарбувано євангельські слова: «Ніхто більшої любові не має над

ДУХОВНА ШКОЛА

(Закінчення. Початок на 2 стор.)

поняттями про Бога. І цей синтез подається людині як адаптований, у чомусь спрощений, полегшений шлях до спасіння. Бо ідея Самого Бога не заперечується, але шлях до спасіння повністю спотворюється. Той шлях, який асоціюють зі спасінням, насправді виявляється дорогою погибелі. Адже коли людина весь сенс свого життя вбачає в непомірному збагаченні, в досягненні визнання, слави та влади, то мораль набуває найпримітивніших форм

корисливого прагматизму. Сьогоднішня секулярна етика, яка зводиться чомусь тільки до маніпулятивної техніки людських і суспільних відносин, є далекою від основ справжньої етики – і в етичному плані це дозволяє нічого не змінювати в людині. Навіть навпаки, вона сприяє розвитку лицемірства, двоєдушності та лукавства. Ця так звана етика – не що інше як красивий фасад, за яким переховується моральна потворність душі. Свого часу така «західна» етика була названа протестантською етикеткою.

Таким чином, християнська етика насамперед покликана чітко визначити ієрархію життєвих цінностей, серед яких любов до Бога та ближнього має займати найголовніше місце. Крім того, лишень теоретичні знання є недостатніми для досягнення конкретної особистістю повної моральної досконалості. Ось чому у Великій Британії акт про реформу освіти (1988) встановлює, що у школах, фінансованих державою, всі діти за їх власним бажанням та за бажанням їхніх батьків мають змогу відвідувати щоденне загальне Богослужіння.

Є ще одне важливе питання, на яке необхідно дати чітку відповідь, воно стосується викладання релігійних дисциплін у вищих навчальних закладах. Яким воно має бути? Чи допустима тут певна конфесійна

спрямованість? Чи не суперечить це світовій практиці? Як приклад можна навести теологічні факультети Белградського, Софійського, Афіньського, Солунського університетів, котрі, залишаючись світськими навчальними закладами, конфесійно зорієнтовані на православну традицію, що переважає в Сербії, Болгарії і Греції.

Навіть якщо взяти університети Західної Європи, то і в них викладання богослів'я має конфесійне забарвлення. Теологія в цих університетах викладається, як правило, незалежно від релігієзнавства. По суті, в західних навчальних закладах релігійна освіта розділена на два напрямки: традиційний і власне релігієзнавчий. Перший, як правило, акцентує увагу на домінуючу в країні християнську конфесію, а другий намагається втілити принципи універсального підходу до вивчення всіх релігій. Перший покликаний сприяти збереженню культурної та духовної спадкоємності в суспільстві, другий же намагається абстрагуватися від існуючих традицій і знайти універсальний спосіб дослідження релігійного феномену. Завдяки такому диференційованому підходу в стінах університетів зберігається традиційне богослів'я, та й взагалі традиційні культурні цінності суспільства. При цьому, хто не бажає себе пов'язувати рамками існуючих традицій, має можливість вивчати релігійний феномен в іншому, релігієзнавчому контексті.

Гадаємо, що наша вища освіта тільки виграє тоді, коли релігієзнавство набуває конфесійного обличчя, і стане зорієнтованим на традиційні цінності нашого народу. Допомогти світським навчальним закладам у цьому можуть духовні школи, в яких напрацьовано досвід викладання богословських дисциплін і які можуть належним чином розкривати православну традицію, що сформувала ментальність та самобутність нашого народу.

Пам'ятаймо також: ніяке матеріальне благополуччя не здатне ні задовольнити, ні збагатити людину, якщо в забутті залишаються цінності духовні. Про це нагадує нам Євангеліє від Матфея: «Як користь з того, що людина здобуде весь світ, а душу свою занапасть?»

Протоієрей Віктор ПУШКО, настоятель храму Різдва св. Іоана Хрестителя в с. Лище Луцького районного деканату

ГОЛОС ЧИТАЧА

ШАНУЙМО СВЯТІ ІКОНИ

У наш час можна почути багато розмов про церкви, віру і про Бога. Та найчастіше – про нешанування ікон, або іконоборство, – переважно з уст людей, які називають себе свідками Єгови. Це найпоширеніша ересь.

Іконоборці, мотивуючи тим, що друга Заповідь Божа забороняє ідолопоклонство, називають ікони ідолами. Усю Божу науку вони тлумачать по-своєму, відкидають Святу Трійцю, Божу Матір, святих угодників. І часто, заходячи до православних, починають нав'язувати своє лжевчення. Розгортають Біблію і, вибравши якийсь вислів, тримаються його, не читаючи далі.

Та істинні православні християни, маючи в собі тверду віру, знають, що поклоняються Господу Ісусові Христу, шанують Пречисту Діву Марію і святих, зображених на іконах, – а не дошки і фарби, тобто матерію.

Часто православним закидають, що в Біблії сказано: «Бог є Дух», а дух зобразити неможливо. Дійсно, Бога як духовну істоту зобразити неможливо, але Син Людський – Друга Особа Триєдиного Бога – втілювався, став людиною й жив серед нас. На іконах зображається все земне життя Спасителя, зображається Його людська природа. Сам Ісус Христос дав нам своє зображення: умившись, Він втер Своє обличчя обрусом – і на полотні чудом відобразився лик Спасителя. А хворий князь Авгар був зцілений від хвороби, коли помолвився перед образом.

Молячись перед іконами, християни моляться не зображенню, а тому, хто зображений. Трійцю зображаємо трьома мужами, у вигляді яких Господь явився Авраамові. Якщо кожному з Осіб Трійці зображають окремо, то Бога Отця – у вигляді старця, тому що у такому вигляді Він явився пророку Ісаї, Бога Духа Святого – у вигляді голуба, бо так Він явив Себе Зішестям на апостолів у П'ятдесятницю. На святих образах зображаються Пресвята Богородиця, ангели і святи.

Варто згадати і те, що образ Божої Матері був написаний учнем Христа – Лукою.

Тому ті, хто називають себе християнами, але не шанують святих ікон, – не знають Православ'я, яке вчить нас правильно жити, правильно розуміти істину.

Протоієрей Тарас СТЕФУРА, локачинський декан

ту, як хто власне життя поклав би за друзів своїх» і «Так і Отець Мій Небесний вчинить з вами, якщо кожен з вас не простить від серця свого братові своєму провини його».

Чин освячення пам'ятника відправив настоятель місцевого храму Архістратиґа Михаїла протоієрей Володимир Присяжнюк – один із ініціаторів ідеї спорудження спільного пам'ятного знака, що мирив би українців, які воювали в УПА та Радянській армії. У Богослужінні взяли участь представники районного і сільського органів влади та парафіяни.

У Ковельському районному деканаті

У селі Дубове урочисто відкрили пам'ятник борцям за волю й незалежність України. Про це повідомив єпархіальній прес-службі декан протоієрей Іван Бонис, за дорученням якого чин освячення пам'ятника та панахиди по полеглих героях відправив священник Василь Фурман.

У Богослужінні взяли участь заступник голови райради Юрій Поліщук, представники сільської влади, вчителі й учні місцевої школи. Звертаючись до присутніх із проповіддю, отець Василь закликав прищеплювати українським дітям і молоді духовно-національну свідомість.

У Любомльському деканаті

Декан протоієрей Іван Бонис та місцеве духовенство встановили Хрест і освятили наріжний камінь під будівництво храму Покрови Пресвятої Богородиці в с. Ладинь Любомльського деканату. З цієї нагоди священнослужителі відправили Божественну Літургію. Десятки людей уперше у своєму рідному селі приступали до Сповіді й Причастя, оскільки церкви тут ніколи не було. У Богослужінні взяли також участь представники сільської влади.

Під час відправи отець Іван виголосив проповідь. Згадавши слова Христа з Євангелія від Матфея «...збудую Церкву Мою, і врата пекла не здолають її», він зазначив, що ними Господь закликає священників та вірян розбудувати Церкву Божу, всюди поширювати Слово Боже. Тому, заручившись Божим благословенням, необхідним докласти всіх зусиль, аби найближчим часом у цьому селі постав храм.

У Ківерцівському деканаті

Декан протоієрей Олег Ткачусь очолив Богослужіння з нагоди закладення наріжного каменя під будівництво храму Успіння Пресвятої Богородиці в с. Гайове. З нагоди свята отець декан, настоятель парафії священник Олександр Вронський і місцеве духовенство відправили Божественну Літургію та чин освяти каменя. До молитви долучилися голова сільради Юрій Беденюк, парафіяни з Гайового та навколишніх сіл.

Кілька місяців тому прес-служба єпархії повідомляла, що єпископ Луцький і Волинський Михаїл освятить хрест, установлений на місці майбутнього храму цього села. Нинішнє закладення наріжного каменя під будівництво церкви не забарилася. Це переконує: сільська громада ділом підкріплює намір спорудити храм якнайшвидше.

**Підготував
прот. Віталій СОБКО
Фото автора,
Сергія ДУБИНКИ
та Віталія САРАПІНА**

Православ'я МАЙБУТНЬОГО

І ДУШЕЮ, І ТІЛОМ...

Молода душа мріє радіти, насолоджуватись життям, відпочивати. Але як це робити по-православному? Хлопці й дівчата з усієї України вмійуть поєднувати відпочинок і християнство. Побувати на Всеукраїнському православному таборі в Пляшеві вдалося і нашій молоді. Православне молодіжне братство Преподобного Миколи Святоші, князя Луцького, було частиною християнської родини.

Де вона, свобода?

Концерти просто неба, фестивалі, рок-музика, байкери, нічні клуби, «круті» друзі... Життя навколо вирує. Воно, неначе цунамі,

накочується, захоплює і вже не відпускає. Здається, ще хвилину тому ти відчував тверду опору, мав свої прагнення, мрії, думки, та проходить якась мить, зовсім непомітна, – і те, на чому ти стояв, руйнується, змивається потужною стихією. І тепер не ти керуєш – керують тобою. На жаль, люди не вмійуть або не наважуються робити власні кроки, жити своїм життям. Легше йти за прагненнями юрби, за настроями натовпу. Тоді ти такий, як усі: тебе поважають, з тобою вітаються, тобі потискають руку, тебе мають за свого. Але совість, що каже вона? Та, зрештою, хіба її запитують?.. Їй закривають рота алкоголем, її душать нікотином, її перекикують шаленою музикою.

Але так не хочеться жити, не хочеться завжди носити ярмо, не хочеться бути залежним. Мріється про справжню свободу, коли ти не є безлікою частиною натовпу, а свідомою особистістю. Насправді, кожному хочеться бути вільним, але не кожен наважується на протест. Страх бути зневаженим, відкинутим; страх, що тебе назвуть «білою вороною», що у тебе не буде друзів, що ти не будеш «крутим», – не дає тобі вирватись, приглушує всі твої таємні поривання. Та поки ти інертно ідеш за всіма, довкола тебе вже віднаходяться ті сміливці, які здобувають свободу, інше життя.

Християнська родина

Яскравим і голосним прикладом таких є православна молодь, яка заявила про себе всеукраїнським табором у Пляшеві під Берестечком. Ні, це була не групка людей, не маленьке коло друзів, а ціла християнська родина – близько 150-ти чоловік! Хлопці й дівчата, поєднані спільною вірою, поглядами, цілями, вирішили відпочити разом. Чим особливий такий відпочинок, що в ньому вражаючого? Тим, що він приносив подвійне задоволення: для тіла і для душі. Сосновий ліс прекрасно відновлював фізичні сили: постійне перебування на свіжому й чистому повітрі, купання в річці, ранкова руханка, смачна й ситна їжа. Що ж стосується душі, то відпочинком для неї була

атмосфера людських взаємин. Співчуття, дружність, теплота, увага, розуміння – те, що відчувалося від навколишніх. Прожити цілий тиждень у таких умовах і серед таких людей було чимось незбагненним! Мабуть, дещо схожими є відчуття риби, якій вдалося вислизнути з людських рук і нарешті потрапити в звичну атмосферу.

...Ніч уже позаду і, відчувши свободу, грайливі промінці чимдуж намагаються просковзнути крізь щілинки наметів. Ці маленькі будиночки займають майже цілу галявину! Спляче містечко невдоволено розплющує очі, адже чийсь дзвінкий голос подає сигнал у гучномовець. Та що вдієш! Такі правила табору. І ось галявина починає оживати: хтось вмивається, хтось лише протирає очі, а хтось уже й готовий розім'яти м'язи. Когось доводиться підганяти, адже важливо, щоб кожна дія виконувалася згідно зі встановленим розпорядком. Збадьорені, повні сил та енергії, молоді християни не забувають і про молитву, якій відведена особлива роль. Підкріпившись духовним хлібом, хлопці й дівчата підходять і за хлі-

бом буквально. А тут утриматись від похвали просто неможливо: польова кухня неперевершена! Тому й не дивно, що після такого сніданку кожен готовий був провести час якомога цікавіше й насиченіше. Нудьгувати молоді не доводилося: рухливі та інтелектуальні ігри; походи до козацьких хрестів, де відбувалася спільна молитва за душі відважних українців; екскурсії до місцевого Свято-Георгіївського чоловічого монастиря. А ще змушували задуматися слова архієреїв Нестора, Йоана та ієромонаха Марка. Лекції, проведені цими духовними керманічами, стосувалися різних тем православ'я. Раділа молода душа, дослухаю-

чись до порад пастирів, адже є і сьогодні ті провідники духовності, Церкви.

«Господи Боже наш, все, у чому я згрішив сьогодні, словом, ділом чи думкою, Ти, як Благий і Чоловіколюбний, прости мені, мирний і безтурботний сон подай мені...», – шепотіло кожне серце, шепотів ліс. Саме так, вечірньою молитвою закінчувала християнська родина прожитий день. Бажаючи йти відпочивати, інші залишалися біля вечірньої ватри на спілкування. А найстійкіші та найвитриваліші вартували цілу ніч, читаючи Псалтир. Молода і спрагла духовності душа не відомо звідки черпала життєдайну силу. А молитва все вище й вище, наче іскорки полум'я, зринала вгору, до самого Бога, Який споглядав звідти тисячами зірочок.

Наші в таборі

Сподобилися бути частинкою християнської родини юнаки й дівчата з Луцька, які представляли Братство Преподобного Миколи Святоші, князя Луцького. Судячи з їхніх вражень, поїздка не була марною: і відпочили, і попрацювали на славу Богу. А праці вистачало! Адже таборове життя потребує людей вмілих, витривалих, комунікативних. Довелося побувати в ролі як трудівників, так і організаторів. Кожен вклав свою лепту в життєдіяльність табору. Цікавою була система поділу на курені по 8–10 чоловік. Кожну групу таких людей необхідно було доручити вмілому організаторові, дбайливому та дисциплінованому керівникові. Такі обов'язки зважились на себе взяти луцькі братчики: Сергій, Олег та Ольга. За привезення води до табору (чи не найважливішої справи) відповідав Максим. Ігоря знали як фотографа-любителя, тоб-

то людину, яка мріє зафіксувати кожну цікаву людину, подію чи природне явище. А братчики Сашко, Інна та Наталя залюбки досліджували місцевість, знайомилися з новими людьми і допомагали в таборі. А всім відомий Павло, улюбленою справою якого є дзвонарство, проявив себе ще й у ролі бунчужного (завгоспа). Любов до дзво-

ну йому довелося замінити так званого, любов'ю до гучномовця, який допомагав йому віддавати накази та розпорядження. Тобто про безтурботний відпочинок годі було говорити! Хоча молоду душу подібний досвід лише збудує. Бо ж праця з православною молоддю є своєрідним служінням Церкви, а отже і Богові.

А сфера цього служіння, тобто молодіжного, вкрай актуальна сьогодні. Особливо це усвідомлюєш, стикаючись з ситуаціями, які говорять самі за себе. Можливо, не раз доводилося відчувати неабиякий дискомфорт у храмі, коли красу вечірніх піснеспівів намагається заглушити гупання барабанів і дзиччання гітар за стінами. У такі моменти розумієш – світ «відривається» по-іншому. І якби не такі яскраві свідчення, як всеукраїнський православний молодіжний табір у Пляшеві, майбутнє Церкви виглядало б дуже непевним. Хотілося б, справді, наголосити на значимості подібних заходів. І, навпаки, було б дуже прикро, якби для когось це були лише звичайні виїзди на природу, молодіжні відпочинки або розваги на свіжому повітрі. Ні, для свідомих людей такі заходи є, перш за все, доказом життя православ'я, надією на майбутнє Церкви.

Інна ЧЕРНЕНКО, членкиня Православного молодіжного братства Преподобного Миколи Святоші, князя Луцького
Фото з архіву Братства

ПРОСВІТА

ЗАБУТЕ ЧУДО

«Хто тіло Моє споживає та кров Мою п'є, той в Мені перебуває, а Я в ньому. Як Живий Отець послав Мене, і живу Я Отцем, так і той, хто Мене споживає, і він житиме Мною». Через століття лунуть до нас ці слова Спасителя, які передає нам євангеліст Йоан Богослов. На кожній Літургії Господь промовляє до всіх вірних: «З вірою і любов'ю приступіть». Звершується найвеличніше таїнство Церкви Христової – святе Причастя. Звершується чудо. А тих, хто приступає до таїнства, – все менше. Чому? Невже ми не маємо потреби з'єднатися з Господом? Невже ми стали настільки сильні, що можемо прожити життя без єдності з Христом? І чи взагалі можливе спасіння без святого Причастя?

З церковної історії відомо, що спочатку християни причащалися щодня, потім щотижня і поступово мінімальною нормою стало причастя раз на рік. Сьогодні багато хто, називаючи себе християнами, не причащається по декілька років. У сучасних християн встановився звичай причащатися раз на рік – перед святом Пасхи, і цей звичай настільки вкорінився, що тим, хто причащається частіше, доводиться вислуховувати зауваження, що мовляв, так не годиться, що частим причастям ми нібито зневажаємо святе таїнство.

Міркування цих людей стосовно «шкоди» частого причастя нагадують те, якби хтось сказав: «Не можу митися щодня, я мушу бути брудним, щоб добре підготуватися до миття. Мені буде не по собі, якщо буду відчувати себе щодня чистим». «Як можна погасити полум'я пристрастей, якщо не причащатися Непорочних Таїн, що проганяють неміч, втихомирюють сувору боротьбу плоти і перемагають пристрасті?» – пише святий Кирил Олександрійський.

«Як вони можуть очистити себе і розум свій?.. Відродити сили духовні, не причащаючись Тіла і Крові Господа нашого, котрі є істинним Очищенням, істинною Красою, істинним Освяченням і Благородством душі?» – запитує святий Йоан Золотоустий. Ніде не мовиться про те, що кожен, хто хоче причаститися, може це зробити лише тоді, коли відчує себе праведником. Це й зрозуміло: якщо чекати праведності, для того, щоб приступити до таїнства, то може статися, що такого моменту людина не дочекається ніколи.

Що ж стосується особливих аскетичних правил підготовки до Причастя в період говіння, як, наприклад, піст упродовж декількох днів, то вони виникли в ті часи, коли причастя стало нерегулярним.

А щодо тих людей, які прагнуть причащатися щонеділі або частіше, правила значно послаблюються. Крім того, є немало святкових днів, коли піст суперечить ідеї свята. Якщо людина прагне причащатися в дні Пасхального тижня, чи повинна вона постити у свято Пасхи? Існує правило обов'язкового посту перед причастям говорить, що на Літургіях Пасхального тижня взагалі ніхто не причащається. І священник, виходячи з чашою і промовляючи «Зі страхом Божим і вірою приступіть», зараз же йде у вівтар, бо ніхто не приступає – частіше всього за вказівками самого ж священника. Усі настанови щодо підготовки до Євхаристії спрямовані на те, щоб людина, яка приступає до таїнства, причастилася з почуттям глибокого покаяння.

Одного разу святий праведний Йоан Кронштадтський перед причастям запитав своїх духовних чад:

- Ну, як ви?
- Так, ми готові, отче, – відповіли одні.
- А ви?
- А ми погано, – зізнались інші, – в праці і турботах не приготувались, простіть!
- Так ось, – сказав святий, – ви, не готові, – приступіть. А ви, готові, приходьте іншим разом до чаші Тайн Христових.

Таким чином, Йоан Кронштадтський підбадьорив смиренних і врозумив самовпевнених. Ніхто з людей силою своїх заслуг не гідний святого Причастя. Тому приготування до нього, як сказав один богослов, полягає не у підрахунку й аналізі своєї «підготовленості», а у відповіді любові на любов. Люди ж, забувши про любов до Христа, часто підходять до святої чаші тільки з бажанням дотриматися регулярності в Причасті. Вважається, що Великий піст є найзручнішим для підготовки причастника. Але чи всі, хто причащається тільки перед Пасхою, гідно приймають Тайни?

Пам'ятаймо слова святителя Йоана Золотоустого: «Ухилення від частого прийняття святих Тайн є „справою сатани“». «Прийдіть до Мене, усі стурдані і обтяжені, – і Я вас заспокою!» – закликає Спаситель через євангеліста Матфея. Чи придемо? Христос у таїнстві святого Причастя чекає нас.

Протоієрей Михайло БУЧАК,
настоятель Свято-Покровського храму в с. Маяки Луцького районного деканату. Фото Сергія ДУБИНКИ

ВІТАННЯ

Храмові свята

Церкви Преподобного Симеона Стовпника (с. Мощена й Облапи Ковельського райдек.), Різдва Пресвятої Богородиці (Рожище, сс. Білашів, Білин і Кричевиці Ковельського райдек., сс. Воронів і Полонка Луцького райдек., с. Грушів Іванічівського дек., сс. Дідичі й Хром'яків Ківерцівського дек., сс. Мерва, Пілгани й Пустомити Горохівського дек., сс. Новий Загорів і Озютичі Локачинського дек., сс. Новосілки, Руда й Ружин Турійського дек., сс. Селисько й Хобултова Володимирського дек.), Святителя Феодосія Чернігівського (Луцьк), Воздвиження Хреста Господнього (Луцьк, Нововолинськ, с. Боратин і Коршів Луцького райдек., с. Вільхівка Горохівського дек., с. Колона Іванічівського дек., с. Нові Кошари Ковельського райдек., с. Покаців Ківерцівського дек., с. Шельвів

Локачинського дек.), Мучениць Віри, Надії, Любові й Софії (Луцьк).

Нагорода

священника Андрія Шевчука, священника храму Великомученика Юрія Переможця у Володимирі, 28 серпня нагороджено камілавою.

Ювілеї

священнику Іванові Боровому, священникові собору Святого Духа у Нововолинську, 2 вересня – 5 років священничого служіння; протоієрею Сергієві Коцю, настоятелю храму Великомученика Пантелеймона в с. Рованці Луцького райдек., 8 вересня – 35 років; протоієрею Миколі Табуринському, священникові храму Великомученика Юрія Переможця у Володимирі, 8 вересня – 50 років;

священнику Володимирові Дебеляку 14 вересня – 5 років священничого служіння;

священнику Іванові Зеленку, настоятелю храму Святителя Василя Великого у Старій Вихівці, 17 вересня – 25 років;

протоієрею Олегові Ведмеденку, протоієрею кафедрального собору Святої Трійці, 18 вересня – 45 років;

священнику Ігореві Фесині, священникові храму Покрови Пресвятої Богородиці в Нововолинську, 23 вересня – 5 років священничого служіння;

священнику Василеві Коновалу, настоятелю храму Успіння Пресвятої Богородиці в с. Старий Чорторійськ Маневецького дек., 27 вересня – 25 років.

Владика Михаїл, духовна консисторія та редакція часопису щирозадушно вітають вірних із храмовими святами, а священнослужителів – із вагомими життєвими подіями!

ОГОЛОШЕННЯ

14–15 жовтня – паломництво до Маняви (Івано-Франківська обл.): Скит – джерело «Сльоза Божої Матері» – водоспад Святого Духа (Х ст.). Зголошуватися до 13 жовтня. Виїзд 14 жовтня о 23.30 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – 15 жовтня о 23.30. Вартість – 70 грн.

20–21 жовтня – паломництво до святих Києва: Печерська лавра – Введенський монастир – Видубицький монастир – Іонівський монастир – Михайлівський Золотоверхий монастир – Володимирський собор (Патріарша Служба). Зголошуватися до 19 жовтня. Виїзд 20 жовтня о 23.00 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – 21 жовтня о 23.30. Вартість поїздки 90 грн.

26 жовтня – паломництво до Миколаївського монастиря в Жидичині (Ківерцівський р-н). Зголошуватися до 25 жовтня. Виїзд о 17.30 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – о 21.00. Вартість поїздки 4 грн.

28 жовтня – паломництво до почаївських святих: Почаївська лавра – лаврський скит – монаше кладовище – джерело праведної Анни. Зголошуватися до 27 жовтня. Виїзд о 6.30 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – о 19.00. Вартість поїздки 30 грн.

У всі поїздки необхідно мати з собою посуд для води і (за бажанням) одяг для занурення у воду. Докладніша інформація та реєстрація – за тел. (03322) 5-42-50.

Виконуємо реставрацію та розпис храмів, а також реставрацію, позолоту, постріблення євхаристійних наборів: чаш, дискосів, лжиць і т. ін. Тел. (050) 660-53-19.

Шановні читачі, дорогі брати і сестри! Не використовуйте наш часопис у господарських цілях! Якщо газета Вам уже не потрібна – передайте її ближнім або в бібліотеку!

ВОЛИНСЬКІ ЕПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ
Засновник і видавець: Управління Волинської єпархії Української Православної Церкви Київського Патріархату.
<http://www.pravoslavja.lutsk.ua>
Адреса редакції: 43025, м. Луцьк, Градний узвіз, 1. Тел./факс: (0332) 722182
pres-sluzhba@ukr.net

Свідоцтво про державну реєстрацію: ВЛ №219 від 03.08.2004 р.
Віддруковано у МП «Зоря».
м. Луцьк, пр-т Волі, 2, тел.: 8 (03322) 46038
Наклад: 6000. Ціна договірна.
Зам. № 661 від 26.09.2006 р.

Головний редактор Андрій ГНАТЮК
Редакційна колегія:
Прот. Віталій СОБКО (заступник головного редактора), свящ. Андрій РОТЧЕНКОВ (редактор дитячої сторінки), Ірина ДАЦЮК (художній редактор), Віктор ГРЕБЕНЮК (літературний редактор), Святослав КОНОНЕЦЬ (верстка, ТЗОВ «ІНЦІАЛ»), Галина МЕЛЬНИК (набір).

При використанні матеріалів часопису для публікації в інших ЗМІ посилання на нього є обов'язковим. Редакція не завжди поділяє позиції авторів публікацій, які несуть відповідальність за достовірність поданої інформації, та залишає за собою право редагувати матеріали або не друкувати їх зовсім. Рукописи не рецензуються і не повертаються, листування з читачами – тільки на сторінках газети.